

Feim **Voluntariat!**

Guia per a Entitats de Voluntariat

Aquesta guia neix amb l'objectiu de ser una eina pràctica, directa i de consulta ràpida per a totes les associacions de les Illes Balears que tenen o volen incorporar persones voluntàries. Aquí hi trobaràs una síntesi de les obligacions documentals exigides per la Llei 11/2019 de voluntariat de les Illes Balears, així com les responsabilitats, drets i deures que garanteixen una acció voluntària segura, ètica i transformadora.

Però no t'aturis aquí! Sabem que de vegades la gestió diària i els tràmits burocràtics poden semblar complexos. Una vegada hakis llegit aquest document, et convidam a contactar amb la Plataforma del Voluntariat de les Illes Balears. El nostre equip és al teu costat per oferir-te suport personalitzat, acompanyament i assessorament gratuït per ajudar la teva entitat tant per donar compliment a les obligacions legals com per resoldre dubtes sobre el cicle del voluntariat.

Web: www.plataformavoluntariat.org

Email: info@plataformavoluntariat.org

Telèfon gratuït del voluntariat: 900 102 979

ÍNDEX

EL VOLUNTARIAT: MOTOR DE TRANSFORMACIÓ SOCIAL	4
LES ENTITATS DE VOLUNTARIAT: PARTICIPACIÓ ORGANITZADA.	5
L'EQUIP: QUI POT PARTICIPAR? VOLUNTARIAT PER A TOTHOM ..	6
LA BALANÇA: DRETS I DEURES DE L'ENTITAT.....	8
CICLE DEL VOLUNTARIAT: EL CAMÍ DEL VOLUNTARIAT PER L'ORGANITZACIÓ	10
L'ESTRATÈGIA: EL PLA I ELS PROGRAMES DE VOLUNTARIAT	11
QUALITAT I CURA DEL VOLUNTARIAT	12
TREBALL CONJUNT I EN XARXA: PER ARRIBAR MÉS LLUNY	13
FULL DE RUTA: EL TEU CHECKLIST DOCUMENTAL.....	14

EL VOLUNTARIAT: MOTOR DE TRANSFORMACIÓ SOCIAL

El voluntariat és una opció personal, un compromís de transformació de la realitat. No es tracta de mera beneficència o d'ocupar el temps lliure; es tracta de defensar la justícia social, els drets humans, la cultura i la protecció del nostre entorn a les Illes Balears. Des de la teva entitat, estàs obrint les portes a la ciutadania activa. Fem valer aquest compromís.

Què és el voluntariat?

Conjunt d'accions i activitats d'interès general que realitzen persones físiques de forma lliure i amb caràcter solidari i altruista, sempre dins una entitat de voluntariat, sense contraprestació econòmica i sense substituir llocs de feina ni les obligacions de les administracions.

Línies vermelles

SÍ ÉS:

Compromís de ciutadania,
participació activa,
transformació, suport mutu.

NO ÉS:

Substitució de llocs de feina remunerats, pràctiques acadèmiques encobertes, obligacions civils o alternatives a prestacions de l'Administració Pública.

La normativa

La llei 11/2019, de 8 de març, del voluntariat de les Illes Balears, és la norma que regula tot el referent al voluntariat a la nostra comunitat autònoma. També regula les entitats d'àmbit supraautonòmic si aquestes estan desenvolupant programes de voluntariat a les Balears.

LES ENTITATS DE VOLUNTARIAT: PARTICIPACIÓ ORGANITZADA

Què és una entitat de voluntariat?

Són organitzacions de caràcter privat i sense ànim de lucre que treballen per l'interès general. Són entitats que decideixen conscientment que el voluntariat és un valor fonamental per assolir els seus objectius.

Totes les associacions són entitats de voluntariat?

No, pot haver-hi associacions on hi ha formes de participació social que no siguin voluntariat: formes com l'ajuda mútua, la participació comunitària, ser associat/da, militant o únicament col·laboradora.

Els 4 Requisits de l'Entitat per tenir voluntariat

1. Estar legalment constituïdes i dins els registres que correspongui.
2. Estar integrades per persones voluntàries, tot i poder tenir personal assalariat.
3. Desenvolupar part o tota la seva activitat mitjançant el voluntariat.
4. Estar inscrites al Cens d'Entitats de Voluntariat de les Illes Balears.

L'EQUIP: QUI POT PARTICIPAR? VOLUNTARIAT PER A TOTHOM

L'obligació de la no discriminació, la nostra riquesa

El dret a transformar el nostre entorn és de totes les persones. L'entitat té l'obligació legal i ètica de no discriminar ningú per motius de gènere, origen, edat, orientació sexual o creences.

Capaços d'acollir: Diversitat i capacitats diverses

Les entitats hem de ser facilitadores de l'acció, no barreres. Això implica dissenyar els nostres programes de manera que siguem capaços de rebre i integrar persones amb capacitats diverses o diversitat funcional.

Consell pràctic: Adaptar les tasques d'un projecte no només compleix amb la llei, sinó que enriqueix el nostre equip humà i crea una de societat inclusiva real.

Edats i requisits per a menors d'edat (De 14 a 17 anys)

L'adult de referència (Obligatori per a tots els menors)

Qualsevol persona menor d'edat (de 14 a 17 anys) que participi en un programa de voluntariat ha de disposar, sense cap excepció, d'una persona referent adulta responsable del programa dins l'entitat que l'acompanyi en el seu itinerari.

Menors de 14 i 15 anys:

Poden fer voluntariat si disposen de l'autorització expressa i signada per escrit dels seus progenitors, tutors o representants legals.

Menors de 16 i 17 anys:

Poden fer voluntariat si compten amb el consentiment expressat i signat per escrit dels seus progenitors, tutors o representants legals.

Limitacions del voluntariat

A l'àmbit de la infància i joventut (menors d'edat)

Als programes on les persones destinatàries siguin menors d'edat, és obligatori comprovar el Certificat Negatiu del Registre Central de Delinqüents Sexuals abans d'incorporar qualsevol persona voluntària.

Amb col·lectius vulnerables

Cal demanar una Declaració responsable d'antecedents penals, que certifiqui l'absència de delictes contra les persones.

LA BALANÇA: DRETS I DEURES DE L'ENTITAT

Els Drets de l'Entitat

- a) Seleccionar les persones voluntàries sense discriminació per circumstància personal o social.
- b) Suspendre o desvincular la persona voluntària si incorre en l'incompliment de les seves funcions o en la falsedat de les dades o declaracions aportades.
- c) Demanar a les persones voluntàries respecte pels valors i la missió de l'entitat.
- d) Concórrer a les mesures de foment de l'acció voluntària establertes per les diferents administracions públiques o entitats privades.
- e) Participar en el disseny i l'execució de polítiques de voluntariat.
- f) Qualsevol dret reconegut per l'ordenament jurídic referit al voluntariat.

Els Deures de l'Entitat

- a) Tenir un pla de voluntariat i els programes de l'entitat.
- b) Disposar d'un itinerari formatiu per al voluntariat.
- c) Informar sobre la missió, visió, valors, codi ètic i programes.
- d) Formalitzar la relació mitjançant un document de compromís.
- e) Lliurar una identificació a les persones voluntàries.
- f) Garantir el suport i unes condicions de seguretat i higiene adequades.
- g) Mantenir actualitzat un registre de persones voluntàries.
- h) Tramitar l'acreditació de les competències adquirides pel voluntariat.
- i) Disposar d'un codi ètic.
- j) Contractar assegurances d'accidents i de responsabilitat civil.
- k) Compensar les despeses derivades de l'acció voluntària.
- l) Exigir autorització escrita per a voluntariat menor d'edat.
- m) Estar inscrites i amb les dades actualitzades al cens d'entitats.
- n) Facilitar informació sobre el voluntariat quan l'administració ho requereixi.
- o) Tenir un protocol per a la gestió de conflictes.
- p) Atendre les persones destinatàries sense cap mena de discriminació.
- q) Delegació: Entitats amb menys de 20 persones voluntàries poden delegar els punts a) i c) a entitats de segon nivell de les quals formin part.
- r) Adhesió: Es poden adherir al codi ètic d'una entitat de segon nivell.

CICLE DEL VOLUNTARIAT: EL CAMÍ DEL VOLUNTARIAT PER L'ORGANITZACIÓ

PASSA 1: CAPTACIÓ

Analitzar i argumentar la necessitat de voluntariat.
Concretar els perfils i la informació a transmetre.
Determinar les vies, eines i mitjans per fer la crida.

PASSA 2: SELECCIÓ I ACOLLIDA

Definir el procés de selecció, requisits i responsables.
Dissenyar l'entrevista inicial i la informació dels programes.
Establir la formalització del compromís i les instruccions internes.

PASSA 3: INCORPORACIÓ

Definir el document de compromís i la documentació bàsica.
Planificar el lliurament de materials i l'acreditació.
Establir el protocol de presentació i el temps d'adaptació.

PASSA 5: SEGUIMENT

Assignar responsables de suport i eines de recollida d'informació.
Determinar els espais i moments de coordinació.
Crear mecanismes per a la participació activa del voluntariat.

PASSA 4: FORMACIÓ

Establir el mètode per detectar necessitats formatives.
Concretar les habilitats imprescindibles per a l'acció.
Valorar la metodologia i l'accés a l'oferta formativa.

PASSA 6: DESVINCULACIÓ

Definir motius, terminis i canals per a la baixa.
Crear fórmules clares de reconeixement de la tasca.
Concretar noves modalitats de relació futura amb l'entitat.

L'ESTRATÈGIA:

EL PLA I ELS PROGRAMES DE VOLUNTARIAT

El Pla de Voluntariat: Marc General de Gestió

És el document institucional aprovat per la junta on es defineix el model organitzatiu de l'entitat.

- Presentació: Dades de l'entitat i la seva missió, i el paper que juga el voluntariat.

- Característiques: Àmbits d'actuació, tipus de voluntariat i disponibilitat mínima i màxima prevista.

- Cicle de Gestió del Voluntariat: Difusió de la informació i captació. Procediment d'acollida i selecció. Incorporació a l'acció. Itinerari formatiu imprescindible. Seguiment i els sistemes de coordinació i comunicació. Desvinculació, sistema i raons.

- Annex de Responsables: Definir el responsable o responsables del Cicle de Gestió.

El Programa de Voluntariat: Concreció de l'Acció Voluntària

És la planificació concreta de l'acció on participa el voluntariat.

- Nom i descripció del programa: Què és i per quina finalitat es fa.

- Espai i temps: Lloc de realització, dates i horaris/ dedicació de l'activitat.

- Objectius: Fites clares i realistes que es volen assolir.

- Responsable: Persona referent del programa.

- Descripció de l'acció i funcions: Quines tasques es desenvoluparan i amb quines mesures.

- Perfil i requisits legals: Edat mínima, habilitats i actituds i restriccions legals.

- Formació específica: Formació que es donarà de forma concreta al voluntariat del programa.

QUALITAT I CURA DEL VOLUNTARIAT

El Codi Ètic

Defineix els límits i el caràcter transformador de les nostres accions, recollint tots aquells valors, principis i condicions per un bon desenvolupament de l'acció voluntària. Les entitats adherides a xarxes poden acollir-se al codi ètic de la federació, com el de la Plataforma de Voluntaria.

Les Assegurances

Tota persona voluntària ha de tenir cobertura per accidents en el desenvolupament del seu voluntariat i de responsabilitat civil. Hi ha organitzacions socials que ofereixen productes d'assegurances específiques de cost assequible i adaptades a les entitats.

El Protocol de Gestió de Conflictes

Com a entitats cuidadores, hem de tenir clar com actuarem si sorgeixen problemes: Fase 1: Comunicació i escolta, Fase 2: Mediació o trobada en tres bandes, Fase 3: Resolució de l'equip de coordinació o Junta.

L'Acreditació de Competències Adquirides

Les entitats hauran de facilitar un sistema d'acreditació de competències que hagin pogut adquirir les persones voluntàries fent la seva acció. La Plataforma posa a l'abast el programa Vol+, com a procediment obert al teixit associatiu.

El Pla de Formació

L'entitat haurà de facilitar que el seu voluntariat tengui les habilitats i coneixements necessaris per desenvolupar la seva activitat amb la major qualitat possible mitjançant la formació.

TREBALL CONJUNT I EN XARXA: PER ARRIBAR MÉS LLUNY

Per fer incidència política, defensar un voluntariat transformador i de qualitat, i créixer de manera conjunta, les associacions ens organitzam en xarxes.

Què és la Plataforma?

La Plataforma del Voluntariat de les Illes Balears, amb més de 50 entitats associades, som la xarxa de voluntariat que oferim: formació, serveis d'assessorament, espais d'intercanvi i col·laboració, promoció del voluntariat i defensa dels interessos de les entitats de voluntariat i de les persones voluntàries.

El Fòrum Balear del Voluntariat

L'òrgan públic de caràcter consultiu on les nostres propostes arriben a l'Administració Pública. Un pont per incidir directament en les polítiques de suport i promoció del voluntariat del sector.

Cens d'Entitats de Voluntariat

Té com a objectiu identificar a aquestes entitats per a poder planificar i elaborar polítiques de foment i suport al voluntariat ajustades a la realitat. S'hi poden inscriure les entitats de voluntariat que compleixin els requisits establerts. S'han d'actualitzar les dades anualment al primer trimestre.

FULL DE RUTA: EL TEU CHECKLIST

*L'autoavaluació
imprescindible de
la teva entitat*

Utilitza aquest llistat de manera individualitzada per verificar quins passos té assolits la teva entitat i quins té pendents de desenvolupar.

FASE 1: Estructura i Organització de l'Entitat

- ☐ Identitat: Tenim definits Missió, Visió i Valors de l'associació?
- ☐ Pla de Voluntariat: Tenim un Pla adaptat a l'entitat?
- ☐ Delegació: Si som menys de 20 persones voluntàries, ens adherim al Pla d'una federació de la què formam part?
- ☐ Programes: Disposam de fitxa on es descriu cada programa?
- ☐ Accessibilitat: Els programes preveuen la inclusió i adaptació?
- ☐ Codi Ètic: Tenim un Codi Ètic propi aprovat?
- ☐ Adhesió al Codi: Ens hem adherit al Codi Ètic d'una federació de la qual formam part?
- ☐ Conflictes: Tenim un procediment clar per resoldre desavinences?

FASE 2: Protecció Legal del Voluntariat i Tercers

- ☐ Pòlissa d'Accidents: L'assegurança vigent cobreix tot el voluntariat?
- ☐ Responsabilitat Civil: La pòlissa cobreix danys a tercers de voluntaris?
- ☐ Document de Compromís: Se signa l'acord per escrit abans de començar?
- ☐ Menors: Tenim l'autorització escrita dels tutors per a menors de 18?
- ☐ Referent: Els menors tenen assignada una persona adulta responsable?
- ☐ Protecció de Menors: Sollicitam el Certificat de Delictes Sexuals de totes les persones?
- ☐ Col·lectius Vulnerables: Tenim la declaració de penals de voluntaris?

FASE 3: El Dia a Dia i el Reconeixement

- ☐ Registre Intern: Mantenim la base de dades complint amb el tractament de dades?
- ☐ Formació d'Acollida: Oferim formació bàsica per fer voluntariat a la nostra entitat?
- ☐ Formació Específica: Formam en les habilitats específiques dels programes?
- ☐ Despeses: Tenim un procés per retornar els diners justificats?
- ☐ Certificació: Emetem certificats on constin el programa, temporalització i funcions?
- ☐ Acreditació: Facilitam validar les competències apreses?

FASE FINAL: El Reconeixement Oficial

- ☐ Inscripció al Cens de les IB: Estem inscrits en aquest cens del Govern per poder optar a suport públic com a entitat de voluntariat?
- ☐ Actualització Anual: Comuniquem al Cens qualsevol canvi de dades?

PLATAFORMA **VOLUNTARIAT** ILLES BALEARS

Telèfon gratuït: 900 102 979

www.plataformavoluntariat.org

info@plataformavoluntariat.org

 @plataformavoluntariat

 @plataformavoluntariat